

ZBIRKA 1. SVETOVNE VOJNE OPATJE SELO

Zbirka prve svetovne vojne v Opatjem selu prikazuje utrinke iz življenja vojakov med vojno in izbor originalnih predmetov, ki so jih vojskujoče strani uporabljale na soški fronti. Zanimiva je rekonstrukcija vojaške barake iz prve svetovne vojne, ki obiskovalcu nazorno prikazuje vojaško življenje na fronti. Zbirko dopolnjujejo originalne fotografije prostora iz časa bojev na soški fronti.

Skozi Opatje selo poteka Pot miru od Alp do Jadrana, ki povezuje dediščino soške fronte ter druge naravne in kulturne znamenitosti vzdolž nekdanje frontne črte.

Razstavljene predmete v zbirki 1. svetovne vojne so prispevali Elvis Marvin, Marko Semolič in Juljan Piščanec.

TURISTIČNO DRUŠTVO CERJE

Opatje selo 14, 5291 Miren, Slovenija
Tel.: +386 41 820 509, +386 31 477 412
e-mail: info@tdcerje.si
www.tdcerje.si

Zgibanko izdalo: Turistično društvo Cerje, oktober 2019
Besedilo: Konrad Marušič • Lektoriranje: Špela Sušanj
Fotografije: Konrad Marušič, Dominik Bizjak - Dinko
Oblikovanje in tisk: A-media d. o. o. • Naklada: 1500 izvodov

Opatje selo je najtežje trenutke v svoji zgodovini doživljalo v času 1. svetovne vojne, saj so v teh krajih potekali hudi boji med Avstro-Ogrsko monarhijo in kraljevino Italijo v okviru soške fronte.

Domačini so se z vojno srečali poleti leta 1914, na dan sv. Ane, 26. julija, na pripravah za nedeljski ples in tombolo, ko so avstrijski orožniki izobesili razglase za splošno mobilizacijo za vojno sposobnih fantov in mož. Še mnogo bolj kruto pa je bilo po 23. maju 1915 ob italijanski napovedi vojne Avstro-Ogrski, ko je vojno vihro prineslo na njihova dvorišča. V nekaj dneh so morali pripraviti najnujnejše življenjske potrebščine in po ukazu vojaških oblasti ter zaradi topniškega

obstreljevanja oditi v begunstvo po vsej takratni Avstro-Ogrski monarhiji, predvsem na Češko, v okolico Kralupy nad Vltavou in Vysoké Mito, nekateri pa so se zatekli na Vipavsko, Kranjsko, Štajersko, Avstrijo in Ogrsko. Vse do padca Gorice v šesti soški ofenzivi, avgusta 1916, je bilo Opatje selo v avstro-ogrskem zaledju, ko so se boji odvijali na Doberdobski planoti, nato pa se je frontna črta pomaknila mimo vasi proti vzhodu. Italijanska vojska je v vas vkorakala 12. avgusta 1916 in zasedla nekdanje avstro-ogrske položaje ter ostala tam do končnega umika s Krasa v oktobru 1917, ko so avstro-ogrske in nemške enote z odločilnim prebojem v zgornjem Posočju potisnile Italijane daleč proti zahodu na reko Piavo.

Soška fronta ni pustila usodnih sledi le med vojaki in domačini, ki so morali v begunstvo, ampak je zadala globoke rane tudi kraju samemu; pod udarci več tisočih granat se je vas spremenila v kup ruševin.

V jeseni 1918 so se preživeli vojaki in begunci počasi vračali v do tal porušeno vas, ki je bila po vojni obnovljena po načrtih znanega arhitekta Maksa Fabianiija, ki je obnovo načrtoval na osnovi prejšnjega stanja. Obnovo je zasnoval sodobno in širokopotezno s širšo glavno cesto in širšimi ulicami ter večjimi trgi in dodal kraju nekoliko mestnega pridih.

Po končanju spopadov so na vojne grozote spominjali številni strelski jarki, kaverne, vojaška skladišča in barake, topniški položaji in številna vojaška pokopališča ter na tisoče neeksplodiranih ubojnih sredstev in drugega vojaškega materiala, ki so ga domačini spretno izkoristili za obnovo svojih domov. Nekateri so se po vojni z zbiranjem in prodajo teh materialov tudi preživljali. Nemalokrat je pri rokovanju z neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi prihajalo do hudih nesreč, tako da je marsikateri domačin postal invalid ali pa celo izgubil življenje.

